

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 21ης Ιανουαρίου 2016*

«Αίτηση αναιρέσεως — Άρθρο 81 ΕΚ — Συμπράξεις — Ισπανική αγορά της πίσσας οδοποιίας — Κατανομή της αγοράς και συντονισμός των τιμών — Υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου — Άρθρο 261 ΣΛΕΕ — Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 — Άρθρο 31 — Πλήρης δικαιοδοσία — Άρθρο 264 ΣΛΕΕ — Μερική ή πλήρης ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής»

Στην υπόθεση C-603/13 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 2013,

Galp Energía España SA, με έδρα το Alcobendas (Ισπανία),

Petróleos de Portugal (Petrogal) SA, με έδρα τη Λισσαβώνα (Πορτογαλία),

Galp Energía SGPS SA, με έδρα τη Λισσαβώνα,

εκπροσωπούμενες από τους M. Slotboom, advocaat, και G. Gentil Anastácio, advogado,

αναιρεσείουσες,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους C. Urraca Caviedes και F. Castillo de la Torre, επικουρούμενους από τους J. Rivas Andrés, avocat, και G. Eclair-Heath, solicitor,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz, πρόεδρο του τετάρτου τμήματος, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, K. Lenaerts, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του πέμπτου τμήματος, D. Šváby (εισηγητή), A. Rosas και C. Vajda, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Απριλίου 2015,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Ιουλίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναιρέσεως, η GALP Energía España SA (στο εξής: GALP Energía España), η Petróleos de Portugal (Petrogal) SA (στο εξής: Petróleos de Portugal) και η GALP Energía SGPS SA (στο εξής: GALP Energía SGPS) (στο εξής, από κοινού: αναιρεσείουσες) ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Σεπτεμβρίου 2013, Galp Energía España κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-462/07, EU:T:2013:459, στο εξής: αναιρεσιβαλλομένη απόφαση), με την οποία το Δικαστήριο αυτό, αφενός, ακύρωσε εν μέρει την απόφαση C(2007) 4441 τελικό της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 81 ΕΚ, νυν άρθρου 101 ΣΛΕΕ [υπόθεση COMP/38.710 — Πίσσα (Ισπανία)] (στο εξής: επίδικη απόφαση), και μείωσε το ποσό του προστίμου που τους επιβλήθηκε και, αφετέρου, απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά.

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101 ΣΛΕΕ] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), ορίζει τα εξής:

«Το Δικαστήριο διαθέτει πλήρη δικαιοδοσία για τον έλεγχο των αποφάσεων με τις οποίες η Επιτροπή επιβάλλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή. Το Δικαστήριο δύναται να καταργεί, να μειώνει ή να επαυξάνει τα πρόστιμα ή τις χρηματικές ποινές που έχουν επιβληθεί.»

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 3 Το ιστορικό της διαφοράς εκτέθηκε στις σκέψεις 1 έως 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και είναι δυνατό να συνοψισθεί ως εξής για τους σκοπούς της παρούσας διαδικασίας.
- 4 Το προϊόν το οποίο αφορά η παράβαση είναι η πίσσα διεισδύσεως, πίσσα η οποία δεν έχει υποστεί καμία μεταποίηση και χρησιμοποιείται για την κατασκευή και τη συντήρηση των οδών.
- 5 Στην ισπανική αγορά της πίσσας αναπτύσσουν δραστηριότητα, αφενός, τρεις παραγωγοί, οι όμιλοι Repsol, CEPSA-PROAS και BP, και, αφετέρου, εισαγωγείς, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ο όμιλος Nynäs και ο όμιλος που αποτελείται από τις αναιρεσείουσες.
- 6 Από το 1990 έως το 2003, τα στοιχεία του ενεργητικού της Galp Energía España, πρώην Petrogal Española SA, κατείχε κατά 89,29 % η Petróleos de Portugal και κατά 10,71 % η Tagus RE, ασφαλιστική εταιρία ελεγχόμενη κατά 98 % από την Petróleos de Portugal. Από το 2003, η Galp Energía España αποτελεί ελεγχόμενη κατά 100 % θυγατρική της Petróleos de Portugal. Η εταιρία αυτή είναι ελεγχόμενη κατά 100 % θυγατρική της Galp Energía SGPS από τις 22 Απριλίου 1999.
- 7 Η Galp Energía España έχει ως δραστηριότητα την πώληση και την εμπορία πίσσας εντός της Ισπανίας. Ο κύκλος εργασιών της που αφορά την πίσσα η οποία πωλείται σε μη συνδεδεμένους μεταξύ τους αγοραστές στην Ισπανία ανήλθε σε 13 000 000 ευρώ το 2001, τελευταίο πλήρες έτος της παραβάσεως, ήτοι σε ποσοστό 4,54 % της σχετικής αγοράς. Ο συνολικός ενοποιημένος κύκλος εργασιών της Galp Energía SGPS ανήλθε σε 12 576 000 000 ευρώ το 2006.

- 8 Κατόπιν αιτήσεως μη επιβολής προστίμου, υποβληθείσας στις 20 Ιουνίου 2002 από τον όμιλο BP κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (καρτέλ) (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3), πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι την 1η και τη 2α Οκτωβρίου 2002 στους ομίλους Repsol, PROAS, BP, Nynäs και στον όμιλο που αποτελείται από τις αναιρεσείουσες.
- 9 Στις 6 Φεβρουαρίου 2004, η Επιτροπή απέστειλε στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις αίτηση παροχής πληροφοριών, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81 ΕΚ] και [82 ΕΚ] (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25).
- 10 Με τηλεομοιοτυπίες, αντιστοίχως της 31ης Μαρτίου και της 5ης Απριλίου 2004, η Repsol και η PROAS υπέβαλαν στην Επιτροπή αίτηση βάσει της ανακοινώσεώς της σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων, συνοδευόμενη από μια εταιρική δήλωση.
- 11 Αφού απηύθυνε στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις τέσσερις άλλες αιτήσεις παροχής πληροφοριών, η Επιτροπή κίνησε επισήμως διαδικασία και κοινοποίησε, από τις 24 έως τις 28 Αυγούστου 2006, ανακοίνωση των αιτιάσεων στους ομίλους BP, Repsol, CEPSA-PROAS, Nynäs και στον όμιλο που αποτελείται από τις αναιρεσείουσες.
- 12 Στις 3 Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση με την οποία διαπίστωσε ότι οι δεκατρείς εταιρίες που είναι αποδέκτριές της είχαν μετάσχει σε σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στο πλαίσιο της εμπορίας της πίσσας διεισδύσεως στην ισπανική επικράτεια (εξαιρουμένων των Καναρίων Νήσων), υπό τη μορφή καταμερισμού της αγοράς και συντονισμού των τιμών.
- 13 Οι διάφορες παραβατικές συμπεριφορές ή συστατικά στοιχεία της παραβάσεως που εντοπίστηκαν είναι οι ακόλουθες:
  - η καθιέρωση ποσοστώσεων πωλήσεων·
  - η κατανομή των όγκων προϊόντος και των πελατών μεταξύ όλων των συμμετεχόντων στη σύμπραξη, βάσει των ποσοστώσεων αυτών·
  - ο έλεγχος της εφαρμογής του καταμερισμού της αγοράς και των πελατών, μέσω ανταλλαγής πληροφοριών επί των όγκων πωλήσεων (στο εξής: σύστημα εποπτείας)·
  - η δημιουργία ενός μηχανισμού αντισταθμίσεως προοριζόμενου να διορθώσει τις αποκλίσεις ως προς τον συμφωνηθέντα καταμερισμό της αγοράς και των πελατών (στο εξής: μηχανισμός αντισταθμίσεως)·
  - η συμφωνία επί της τροποποίησης των τιμών της πίσσας και της ημερομηνίας ισχύος των νέων τιμών·
  - η συμμετοχή σε τακτικές συνεδριάσεις και σε άλλες επαφές προκειμένου να συμφωνηθούν οι ανωτέρω εκτεθέντες περιορισμοί στον ανταγωνισμό και να τεθούν σε εφαρμογή ή να τροποποιηθούν αναλόγως των αναγκών.
- 14 Η Επιτροπή θεώρησε αποδεδειγμένο ότι το προσωπικό της Galp Energía España είχε μετάσχει στη σύμπραξη για λογαριασμό της εταιρίας αυτής. Υπό το πρίσμα της νομολογίας περί του τεκμηρίου πραγματικής ασκήσεως, από τη μητρική εταιρία, καθοριστικής επιρροής επί της ελεγχόμενης κατά 100 % θυγατρικής της και, λαμβανομένων υπόψη των συμμετοχικών σχέσεων μεταξύ των Galp Energía

España, Petróleos de Portugal και Galp Energía SGPS, η Επιτροπή έκρινε ότι η Galp Energía España, η Petróleos de Portugal και επίσης, από τις 22 Απριλίου 1999, η Galp Energía SGPS αποτέλεσαν μία και μόνη επιχείρηση, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.

- 15 Η Επιτροπή έκρινε ότι έκαστος από τους δύο διαπιστωθέντες περιορισμούς του ανταγωνισμού, δηλαδή οι οριζόντιες συμφωνίες καταμερισμού της αγοράς και ο συντονισμός των τιμών, υπαγόταν, ως εκ της φύσεώς του, στις σοβαρότερες μορφές παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ, οι οποίες μπορούν να δικαιολογήσουν, σύμφωνα με τη νομολογία, τον χαρακτηρισμό παραβάσεων ως «πολύ σοβαρών» ιδίως λόγω της φύσεώς τους, χωρίς να είναι απαραίτητο η οικεία συμπεριφορά να καλύπτει μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή ή να έχει συγκεκριμένο αντίκτυπο.
- 16 Η Επιτροπή έκρινε ότι ήταν αδύνατη η μέτρηση του πραγματικού αντικτύπου της συμπράξεως στην αγορά, λόγω, μεταξύ άλλων, της ανεπάρκειας πληροφοριών ως προς την πιθανή εξέλιξη την οποία θα είχαν οι τιμές της πίσσας στην Ισπανία εάν δεν υπήρχαν οι συμφωνίες. Η Επιτροπή έκρινε ότι δεν υποχρεούται να αποδείξει με ακρίβεια το πραγματικό αποτέλεσμα της συμπράξεως στη σχετική αγορά ούτε να το προσδιορίσει ποσοτικώς, αλλά θεώρησε ότι μπορούσε να περιοριστεί σε εκτιμήσεις ως προς την πιθανότητα ενός τέτοιου αποτελέσματος. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή έκρινε ότι οι συμφωνίες της συμπράξεως τέθηκαν σε εφαρμογή και ότι πιθανώς παρήγαγαν πραγματικά, αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα.
- 17 Λαμβανομένης υπόψη της φύσεως της παραβάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι οι όμιλοι Repsol, PROAS, BP, Nynäs και ο όμιλος που αποτελείται από τις αναιρεσείουσες υπέπεσαν σε πολύ σοβαρή παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και διευκρίνισε ότι το συμπέρασμα αυτό διατυπώθηκε ανεξαρτήτως του ζητήματος αν η σύμπραξη είχε μετρήσιμο αντίκτυπο στη σχετική αγορά. Η Επιτροπή προσέθεσε ότι ελάμβανε υπόψη το γεγονός ότι η συμπαιγνία αφορούσε αποκλειστικώς και μόνον την ισπανική αγορά.
- 18 Η Επιτροπή καθόρισε το «αρχικό ποσό» των προς επιβολή προστίμων, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της παραβάσεως, την αξία της σχετικής αγοράς που υπολογιζόταν σε 286 400 000 ευρώ το 2001, τελευταίο πλήρες έτος της παραβάσεως, και το γεγονός ότι η παράβαση περιοριζόταν στις πωλήσεις πίσσας εντός ενός μόνον κράτους μέλους. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, η Επιτροπή καθόρισε το αρχικό ποσό των προστίμων σε 40 000 000 ευρώ.
- 19 Στη συνέχεια, η Επιτροπή κατέταξε τις αποδέκτριες της επίδικης αποφάσεως επιχειρήσεις σε διάφορες κατηγορίες οι οποίες προσδιορίστηκαν με γνώμονα τη σχετική σπουδαιότητά τους στην οικεία αγορά, με σκοπό την εφαρμογή της διαφοροποιημένης μεταχειρίσεως, ώστε να ληφθεί υπόψη η πραγματική οικονομική τους δυνατότητα να προκαλέσουν σοβαρή βλάβη στον ανταγωνισμό. Προς τούτο, η Επιτροπή στηρίχθηκε στα μερίδιά τους, εκφραζόμενα σε αξία πωλήσεων, στην αγορά της ισπανικής πίσσας διεισδύσεως για ασφαλτοστρώσεις κατά τη χρήση 2001.
- 20 Η Repsol και η PROAS, των οποίων τα μερίδια στη σχετική αγορά ανέρχονταν, αντιστοίχως, σε 34,04 % και σε 31,67 % κατά τη χρήση 2001, κατατάχθηκαν στην πρώτη κατηγορία, η BP, με μερίδιο αγοράς 15,19 %, στη δεύτερη κατηγορία και η Nynäs καθώς και οι αναιρεσείουσες, των οποίων τα μερίδια αγοράς κυμαίνονταν μεταξύ του 4,54 % και του 5,24 %, στην τρίτη κατηγορία. Επί της βάσεως αυτής, τα αρχικά ποσά των προς επιβολή προστίμων προσαρμόσθηκαν ως εξής:
  - πρώτη κατηγορία, για τη Repsol και την PROAS: 40 000 000 ευρώ·
  - δεύτερη κατηγορία, για την BP: 18 000 000 ευρώ·
  - τρίτη κατηγορία, για τη Nynäs και τις προσφεύγουσες: 5 500 000 ευρώ.
- 21 Προκειμένου να προσδιορισθεί το ύψος των προστίμων σε επίπεδο το οποίο διασφαλίζει αρκούντως αποτρεπτικό αποτέλεσμα, η Επιτροπή έκρινε σκόπιμο να εφαρμόσει στο πρόστιμο που έπρεπε να επιβληθεί στην BP και στη Repsol πολλαπλασιαστή, αντιστοίχως, 1,8 και 1,2, με γνώμονα τον

συνολικό κύκλο εργασιών τους για το 2006, τελευταία χρήση πριν από την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, αλλά να μην εφαρμόσει πολλαπλασιαστική στο πρόστιμο που έπρεπε να επιβληθεί στην PROAS, στη Nynäs και στις αναιρεσεύουσες.

- 22 Κατόπιν προσαυξήσεως του αρχικού ποσού των προστίμων με γνώμονα τη διάρκεια της παραβάσεως, με συνέπεια το βασικό ποσό του προστίμου να ανέλθει σε 9 625 000 ευρώ για την GALP Energía España και την Petróleos de Portugal και σε 7 150 000 ευρώ για την GALP Energía SGPS, η Επιτροπή κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι το πρόστιμο που έπρεπε να επιβληθεί στη Repsol και στην PROAS έπρεπε να προσαυξηθεί κατά 30 % λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων, διότι οι δύο αυτές επιχειρήσεις είχαν ηγετικό ρόλο στη σύμπραξη.
- 23 Η Επιτροπή συνέκρινε τον ρόλο των αναιρεσειουσών με αυτόν της Repsol, της PROAS και της BP και εξέτασε αν δικαιολογούνταν μείωση των προστίμων. Έκρινε σκόπιμο να διακρίνει τον διαφορετικό ρόλο των αναιρεσειουσών, λαμβάνοντας υπόψη την πιο περιορισμένη συμμετοχή τους στην παράβαση και αποφάσισε να μειώσει κατά 10 % τα πρόστιμά τους.
- 24 Ως εκ τούτου, η Galp Energía España και η Petróleos de Portugal υποχρεώθηκαν, με το άρθρο 2 του διατακτικού της επίδικης αποφάσεως, από κοινού και εις ολόκληρον, στην καταβολή προστίμου ύψους 8 662 500 ευρώ, εκ των οποίων 6 435 000 ευρώ έπρεπε να καταβληθούν από κοινού και εις ολόκληρον από την Galp Energía SGPS.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση

- 25 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 19 Δεκεμβρίου 2007, οι αναιρεσεύουσες ζήτησαν την πλήρη ή τη μερική ακύρωση της επίδικης αποφάσεως και, επικουρικός, τη μείωση του προστίμου που τους επιβλήθηκε.
- 26 Προς στήριξη της προσφυγής τους, οι αναιρεσεύουσες προέβαλαν εννέα λόγους ακυρώσεως.
- 27 Το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε τον τρίτο λόγο ακυρώσεως των αναιρεσειουσών και ακύρωσε το άρθρο 1 της αποφάσεως, καθόσον με αυτό διαπιστώνεται η συμμετοχή της Galp Energía España, της Petróleos de Portugal και της Galp Energía SGPS σε σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στην ισπανική αγορά της πίσσας, καθόσον το σύνολο αυτό περιλαμβάνει, αφενός, το σύστημα εποπτείας της εφαρμογής των συμφωνιών καταμερισμού της αγοράς και της πελατείας και, αφετέρου, τον μηχανισμό αντισταθμίσεως με σκοπό τη διόρθωση των αποκλίσεων που σημειώνονταν σε σχέση με τις συμφωνίες κατανομής της αγοράς και της πελατείας.
- 28 Προς τούτο, όπως προκύπτει ιδίως από τις σκέψεις 215, 292, 293 και 301 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε μόνο σε αποδεικτικά στοιχεία σύγχρονα προς τα πραγματικά περιστατικά, προκειμένου να κρίνει ότι η ευθύνη των αναιρεσειουσών σε σχέση με το σύστημα εποπτείας και τον μηχανισμό αντισταθμίσεως δεν είχε αποδειχθεί. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο αρνήθηκε να λάβει υπόψη τη δήλωση του V. C., διευθυντή πωλήσεων πίσσας της Petrogal Española SA, νυν Galp Energía España, της 6ης Δεκεμβρίου 2007, κατατεθείσα στη δικογραφία από τις αναιρεσεύουσες και, ως εκ τούτου, μη ληφθείσα υπόψη από την Επιτροπή στην επίδικη απόφαση, ως ενοχοποιητικό στοιχείο.
- 29 Εντούτοις, στις σκέψεις 611, 625 και 626 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, λαμβανομένης υπόψη της εν λόγω δηλώσεως του V. C. της 6ης Δεκεμβρίου 2007, ότι οι αναιρεσεύουσες γνώριζαν τη συμμετοχή άλλων μελών της συμπράξεως στον μηχανισμό αντισταθμίσεως και ότι μπορούσαν επίσης να προβλέψουν τη συμμετοχή των άλλων μελών της συμπράξεως στο σύστημα εποπτείας και ότι, ως εκ τούτου, ήταν δυνατό να θεωρηθούν υπεύθυνες για τα δύο αυτά συστατικά στοιχεία της παραβάσεως.

- 30 Υπό το πρίσμα των στοιχείων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 630 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, ότι δεν συνέτρεχε λόγος τροποποίησης του αρχικού ποσού του προστίμου, αλλά έκρινε αναγκαίο, στη σκέψη 632 της απόφασης αυτής, να αυξήσει τον συντελεστή της εφαρμοσθείσας από την Επιτροπή μείωσης του προστίμου λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων.
- 31 Ως εκ τούτου, στις σκέψεις 635 και 636 της εν λόγω απόφασης, δέχθηκε εν μέρει τον ένατο λόγο ακυρώσεως και μείωσε το πρόστιμο κατά 4% επιπλέον, μείωση η οποία προστίθεται στην ήδη χορηγηθείσα με την επίδικη απόφαση μείωση κατά 10%.
- 32 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τους λοιπούς λόγους ακυρώσεως των διαδικών, περιλαμβανομένου του πέμπτου και του έκτου λόγου, οι οποίοι αφορούν το παράνομο με το οποίο βαρύνεται η διαπίστωση της συμμετοχής τους στον συντονισμό των τιμών καθώς και της διάρκειας της συμμετοχής αυτής.
- 33 Κατά συνέπεια, το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε στην Galp Energía España και στην Petróleos de Portugal με το άρθρο 2 του διατακτικού της επίδικης απόφασης ορίστηκε σε 8 277 500 ευρώ, ενώ το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε στην Galp Energía SGPS με το ίδιο άρθρο ορίστηκε σε 6 149 000 ευρώ.

Τα αιτήματα των διαδίκων

- 34 Με την αίτηση αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες ζητούν από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση·
  - να ακυρώσει τα άρθρα 1 έως 3 της επίδικης απόφασης καθόσον τις αφορούν και/ή να μειώσει το πρόστιμο που τους επιβλήθηκε·
  - επικουρικώς, να αναιρέσει την απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, και
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 35 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως, και
  - να καταδικάσει τις αναιρεσείουσες στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 36 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν τρεις λόγους.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά πολλαπλή πλάνη περί το δίκαιο βαρύνουσα τη διαπίστωση της συμμετοχής των αναιρεσειουσών στις δραστηριότητες συντονισμού των τιμών κατά το διάστημα 1995-2002

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 37 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος έχει τρία σκέλη, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε εσφαλμένως το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία και παρέβη τους κανόνες διαδικασίας που διέπουν την εκτίμηση των

αποδείξεων, καθώς και ότι παραβίασε τη γενική αρχή του τεκμηρίου αθωότητας που διασφαλίζεται με το άρθρο 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), διαπιστώνοντας, στις σκέψεις 407 και 456 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν ήταν δυνατό να κριθεί ότι η Επιτροπή δέχθηκε παρανόμως τη συμμετοχή των αναιρεσειουσών στον συντονισμό των τιμών «μέχρι το 2002». Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δεν δικαιολόγησε επαρκώς κατά νόμον τη διαπίστωση αυτή.

- 38 Με το πρώτο σκέλος του λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν έλαβε υπόψη, στις σκέψεις 370 έως 408 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προκειμένου να διαπιστώσει ότι η Επιτροπή απέδειξε τη συμμετοχή των αναιρεσειουσών στις δραστηριότητες συντονισμού των τιμών μεταξύ του 1995 και του 2002, δύο απαλλακτικά στοιχεία, δηλαδή το γεγονός ότι ούτε η αίτηση επεικειάς της BP ούτε τα σύγχρονα των πραγματικών περιστατικών έγγραφα τα οποία προσκόμισε η BP έκαναν μνεία περί συμμετοχής των αναιρεσειουσών στις δραστηριότητες συντονισμού των τιμών.
- 39 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν επισήμανε ότι η επίδικη απόφαση δεν περιλαμβάνει κανένα αποδεικτικό στοιχείο ως προς την ημερομηνία ενάρξεως της προβαλλόμενης συμμετοχής των αναιρεσειουσών στις δραστηριότητες συντονισμού των τιμών.
- 40 Υποστηρίζουν, συναφώς, ότι οι δηλώσεις της Repsol και της PROAS προκειμένου να τύχουν επεικειάς δεν διαλαμβάνουν μνεία κανενός συγκεκριμένου πραγματικού περιστατικού, όπως ημερομηνιών, συνεδριάσεων, τηλεφωνημάτων ή αυξήσεων των τιμών και ότι οι δηλώσεις αυτές δεν είναι αρκούντως ακριβείς και συγκλίνουσες για να αποδείξουν τη συμμετοχή των αναιρεσειουσών στις δραστηριότητες συντονισμού των τιμών από το 1995 έως το 2002. Στο πνεύμα αυτό, επισημαίνουν επίσης ότι η ημερομηνία ενάρξεως του καταμερισμού της αγοράς δεν μπορεί να θεωρηθεί ως η ημερομηνία ενάρξεως της συμμετοχής της Petróleos de Portugal στις συμφωνίες περί των τιμών, δεδομένου ότι οι δύο αυτές συμφωνίες συνιστούσαν, κατά την επίδικη απόφαση, αυτοτελείς πτυχές της συμπράξεως.
- 41 Με το τρίτο σκέλος του λόγου τους, οι αναιρεσείουσες βάλλουν κατά της διαπιστώσεως του Γενικού Δικαστηρίου ότι η ανταλλαγή εσωτερικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων εντός της Galp Energía España στις 18 και στις 19 Οκτωβρίου 2000, η οποία αξιολογήθηκε στις σκέψεις 387 έως 404 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, συνιστά αποδεικτικό στοιχείο σύγχρονο προς τα πραγματικά περιστατικά, το οποίο αποδεικνύει τη συμμετοχή των αναιρεσειουσών στον συντονισμό των τιμών.
- 42 Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο λόγος αυτός είναι απαράδεκτος στο σύνολό του και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 43 Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, από το άρθρο 256 ΣΛΕΕ, από το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου αυτού προκύπτει ότι στην αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παρατίθενται με ακρίβεια τα βαλλόμενα στοιχεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν ειδικώς την αίτηση αυτή, επί ποινή απαραδέκτου της αιτήσεως αναιρέσεως ή του οικείου λόγου αναιρέσεως (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 44 Ως εκ τούτου, δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές αυτές και πρέπει να κριθεί απαράδεκτος λόγος αναιρέσεως του οποίου η επιχειρηματολογία δεν είναι αρκούντως ακριβής και τεκμηριωμένη ώστε να παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχο του επί της νομιμότητας (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 45 Τα επιχειρήματα που αφορούν παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, έλλειψη αιτιολογίας της επίδικης απόφασης, παράβαση των δικονομικών κανόνων που διέπουν την εκτίμηση των αποδείξεων καθώς και παραβίαση της γενικής αρχής του τεκμηρίου αθωότητας, όπως και τα περί παραμορφώσεως των αποδεικτικών στοιχείων δεν επισημαίνουν με την απαιτούμενη ακρίβεια την πλάνη περί το δίκαιο στην οποία φέρεται ότι έχει υποπέσει το Γενικό Δικαστήριο, αλλά αποτελούνται από γενικές και μη τεκμηριωμένες δηλώσεις, οπότε πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα.
- 46 Όσον αφορά το πρώτο και το τρίτο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, καθόσον οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο, αφενός, ότι δεν έλαβε υπόψη δύο αποδεικτικά στοιχεία προκειμένου να διαπιστώσει ότι η Επιτροπή απέδειξε τη συμμετοχή των αναιρεσειουσών στις δραστηριότητες συντονισμού των τιμών μεταξύ του 1995 και του 2002 και, αφετέρου, ότι έκρινε ότι η ανταλλαγή εσωτερικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων των αναιρεσειουσών της 18ης και της 19ης Οκτωβρίου 2000 συνιστά αποδεικτικό στοιχείο σύγχρονο προς τα πραγματικά περιστατικά από το οποίο προκύπτει η συμμετοχή τους στον συντονισμό των τιμών, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά τα άρθρα 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να διαπιστώνει και να εκτιμά τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία που υποβάλλονται στην κρίση του. Επομένως, η εκτίμηση των εν λόγω πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου, εκτός αν συντρέχει παραμόρφωση του περιεχομένου τους, την οποία οι αναιρεσείουσες προβάλλουν εν προκειμένω κατά τρόπο αόριστο και μη τεκμηριωμένο (βλ., μεταξύ άλλων, υπό την έννοια αυτή, απόφαση Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 84).
- 47 Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα αυτά πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα.
- 48 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, καθόσον οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν επισήμανε ότι η επίδικη απόφαση δεν περιείχε καμία απόδειξη ως προς την έναρξη της προβαλλόμενης συμμετοχής των αναιρεσειουσών στις επίμαχες δραστηριότητες συντονισμού των τιμών, αρκεί η επισήμανση ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν, οι αναιρεσείουσες δεν προέβαλαν την επιχειρηματολογία αυτή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Συνεπώς, η επιχειρηματολογία αυτή είναι νέα και, ως τούτου, απαράδεκτη.
- 49 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του ως απαράδεκτος.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά υπέρβαση της εύλογης προθεσμίας εκδόσεως αποφάσεως από το Γενικό Δικαστήριο

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 50 Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 47 του Χάρτη και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), μη αποφαινόμενο εντός εύλογης προθεσμίας, πράγμα το οποίο δικαιολογεί την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, ή, επικουρικός, σημαντική μείωση του προστίμου που τους επιβλήθηκε.

- 51 Εκθέτουν ότι η προσφυγή τους ακυρώσεως κατατέθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2007, η έγγραφη διαδικασία περατώθηκε στις 21 Οκτωβρίου 2008, η προφορική διαδικασία άρχισε στις 12 Νοεμβρίου 2012, η επ' ακροατηρίου συζήτηση διεξήχθη στις 24 Ιανουαρίου 2013 και η απόφαση δημοσιεύθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 2013.
- 52 Δεδομένου ότι το σύνολο της διαδικασίας διήρκεσε περίπου πέντε έτη και εννέα μήνες (69 μήνες), με διάστημα τεσσάρων ετών και ενός μηνός (49 μήνες) μεταξύ της περατώσεως της έγγραφης διαδικασίας και της ενάρξεως της προφορικής διαδικασίας, οι αναιρεσείουσες φρονούν, κατ' εφαρμογήν του κριτηρίου που προσδιόρισε το Δικαστήριο στην απόφαση *Baustahlgewebe* κατά Επιτροπής (C-185/95 P, EU:C:1998:608), ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του να αποφανθεί εντός εύλογης προθεσμίας.
- 53 Οι αναιρεσείουσες υπογραμμίζουν συναφώς, αφενός, ότι η υπόθεση ήταν πολύ λιγότερο περίπλοκη από την πλειονότητα των άλλων υποθέσεων συμπράξεων οι οποίες έχουν υποβληθεί στην κρίση του Γενικού Δικαστηρίου και ότι ο αριθμός των προσφυγών ήταν περιορισμένος, δεδομένου ότι τέσσερα μόνο μέλη της συμπράξεως άσκησαν προσφυγή, και, αφετέρου, ότι η υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ουδόλως είναι δυνατό να καταλογισθεί στη συμπεριφορά τους.
- 54 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σε περίπτωση που η μη τήρηση εύλογης προθεσμίας εκδόσεως αποφάσεως δεν έχει επηρεάσει την επίλυση της διαφοράς, η αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν θεραπεύει την υπέρβαση της εύλογης προθεσμίας εκδόσεως αποφάσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 55 Υπενθυμίζεται ότι η εκ μέρους δικαιοδοτικού οργάνου της Ένωσης παράβαση της υποχρέωσης την οποία υπέχει από το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη να εκδικάζει τις υποθέσεις που υποβάλλονται στην κρίση του εντός εύλογης προθεσμίας πρέπει να έχει ως συνέπεια την παροχή δικαιώματος ασκήσεως αγωγής αποζημιώσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεδομένου ότι τέτοια αγωγή αποτελεί αποτελεσματικό μέσο επανορθώσεως. Ως εκ τούτου, αίτημα αποκαταστάσεως της ζημίας που προκλήθηκε λόγω της υπερβάσεως, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, της εύλογης διάρκειας της δίκης δεν μπορεί να προβληθεί απευθείας κατ' αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, αλλά πρέπει να υποβληθεί στην κρίση του Γενικού Δικαστηρίου (αποφάσεις *Telefónica* και *Telefónica de España* κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 66, *ICF* κατά Επιτροπής, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, σκέψη 57, καθώς και *Guardian Industries* και *Guardian Europe* κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψεις 17 και 18).
- 56 Το Γενικό Δικαστήριο, το οποίο είναι αρμόδιο δυνάμει του άρθρου 256, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το οποίο επιλαμβάνεται αγωγής αποζημιώσεως, οφείλει να αποφανθεί επί της αγωγής αυτής σε δικαστικό σχηματισμό διαφορετικό εκείνου που αποφάνθηκε επί της ένδικης διαφοράς η διάρκεια της διαδικασίας επί της οποίας επικρίνεται (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις *Telefónica* και *Telefónica de España* κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 67, *ICF* κατά Επιτροπής, EU:C:2014:2274, σκέψη 58, καθώς και *Guardian Industries* και *Guardian Europe* κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 19).
- 57 Πάντως, εφόσον είναι πρόδηλο, χωρίς να απαιτείται η εκ μέρους των διαδίκων προσκόμιση στοιχείων επ' αυτού, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη κατάφωρα την υποχρέωσή του να εκδικάσει την υπόθεση εντός ευλόγου χρόνου, το Δικαστήριο μπορεί να το επισημάνει (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις *Telefónica* και *Telefónica de España* κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 90, *ICF* κατά Επιτροπής, EU:C:2014:2274, σκέψη 59, καθώς και *Guardian Industries* και *Guardian Europe* κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 20).

- 58 Τούτο ισχύει εν προκειμένω. Η διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ήτοι σχεδόν πέντε έτη και εννέα μήνες, η οποία περιλαμβάνει, ειδικότερα, διάστημα τεσσάρων ετών και ενός μηνός το οποίο παρήλθε, χωρίς καμία διαδικαστική πράξη, μεταξύ του πέρατος της γραπτής διαδικασίας και της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, δεν μπορεί να εξηγηθεί από τη φύση ή από την περιπλοκότητα της υποθέσεως ούτε από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται. Πράγματι, αφενός, η υποβληθείσα στην κρίση του Γενικού Δικαστηρίου διαφορά δεν παρουσίαζε ιδιαίτερο βαθμό πολυπλοκότητας. Αφετέρου, ούτε από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση ούτε από τα στοιχεία που παρέσχον οι διάδικοι προκύπτει ότι το εν λόγω διάστημα αδράνειας ήταν αντικειμενικώς δικαιολογημένο ή ακόμη ότι οι αναιρεσείουσες είχαν συμβάλει σ' αυτό.
- 59 Εντούτοις, από τα εκτεθέντα στη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι ο τρίτος λόγος της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά υπέρβαση εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου της πλήρους δικαιοδοσίας του

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 60 Ο δεύτερος λόγος των αναιρεσειουσών έχει τρία σκέλη.
- 61 Με το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 625, 626 και 630 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, υπερβαίνοντας τις αρμοδιότητές του, καθόσον, στο πλαίσιο ισχυρισμού εξετασθέντος αυτεπαγγέλτως δέχθηκε, δυνάμει της πλήρους δικαιοδοσίας του, την ευθύνη των αναιρεσειουσών ως προς δύο συστατικά στοιχεία παραβάσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, δηλαδή τη γνώση του μηχανισμού αντισταθμίσεως και την προβλεψιμότητα του συστήματος εποπτείας.
- 62 Το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε εν προκειμένω *ultra petita*, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν στήριξε την επίδικη απόφαση στην αιτιολογία αυτή, οι αναιρεσείουσες δεν αναφέρθηκαν στην αιτιολογία αυτή στο πλαίσιο των λόγων ακυρώσεως και δεν ανταλλάχθηκαν ισχυρισμοί επ' αυτής, πλην των αφορώντων το παραδεκτό της δηλώσεως του V. C.
- 63 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο μπορούσε, όταν αποφάνθηκε επί του ύψους του επιβληθέντος στις αναιρεσείουσες προστίμου, να λάβει υπόψη την εκ μέρους των αναιρεσειουσών γνώση των μηχανισμών εποπτείας και αντισταθμίσεως, δεδομένου ότι πρόκειται περί πραγματικής περιστάσεως. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο μπορούσε να πράξει το ίδιο ως προς τη δήλωση του V. C., ιδίως καθόσον, στη σκέψη 40 της αποφάσεως ΚΝΡ ΒΤ κατά Επιτροπής (C-248/98 P, EU:C:2000:625), το Δικαστήριο αναγνωρίζει στο Γενικό Δικαστήριο, όταν εκτιμά τον πρόσφορο χαρακτήρα των προστίμων, τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία που δεν περιλαμβάνονταν στην απόφαση που υποβλήθηκε στην εξέτασή του, ως στοιχεία που απαιτούνται για την εκπλήρωση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. Τέλος, η Επιτροπή φρονεί ότι ο λόγος αναιρέσεως είναι αλυσιτελής, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο έχει ήδη μειώσει το πρόστιμο.
- 64 Με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας, στις σκέψεις 624 και 625 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι εναπέκειτο σ' αυτό, στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, να λάβει υπόψη τη δήλωση του V. C. προκειμένου να διαπιστώσει την ευθύνη των αναιρεσειουσών λόγω της εκ μέρους τους γνώσεως του μηχανισμού αντισταθμίσεως και της προβλεψιμότητας του συστήματος εποπτείας, προσέβαλε το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, στο οποίο περιλαμβάνεται η αρχή της ισότητας των όπλων, τα δικαιώματα άμυνας και, ειδικότερα, η αρχή της κατ' αντιμωλία συζητήσεως.

- 65 Το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις αρχές αυτές διότι δεν γνωστοποίησε με ακρίβεια στις αναιρεσείουσες, πριν να αποφανθεί, τη φύση και το αντικείμενο του νέου αυτού ισχυρισμού, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ καθώς και των άρθρων 47 και 48 του Χάρτη.
- 66 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα αυτά εμμένοντας στο ότι η πρώτη μνεία των αποδεικτικών στοιχείων που παρέσχε ο V. C. όσον αφορά την εκ μέρους των αναιρεσειουσών γνώση των μηχανισμών εποπτείας και αντισταθμίσεως έγινε από τις αναιρεσείουσες. Συνεπώς, είναι παράλογο να υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες ότι δεν ήταν σε θέση να λάβουν γνώση των στοιχείων αυτών.
- 67 Με το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο, δεχόμενο την ευθύνη τους ως προς δύο συστατικά στοιχεία της παραβάσεως, παραμόρφωσε, στη σκέψη 626 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα αποδεικτικά στοιχεία και παραβίασε την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας. Η διαπίστωση στηρίζεται σε ελλιπή παράθεση της δηλώσεως του V. C., από την οποία προέκυπτε σαφώς ότι αυτός ουδόλως είχε γνώση της φύσεως του μηχανισμού αντισταθμίσεως, αντικειμένου της επίδικης αποφάσεως.
- 68 Κατά την Επιτροπή, αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο δεν παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία που περιέχονταν στη δήλωση του V. C.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 69 Με το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, σε συνδυασμό με το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπερέβη τα όρια της πλήρους δικαιοδοσίας του, όπως αυτή ορίζεται στα άρθρα 261 ΣΛΕΕ και 31 του κανονισμού 1/2003.
- 70 Προς εκτίμηση του βασίμου του πρώτου σκέλους του λόγου αυτού, πρέπει, κατ' αρχάς, να επισημανθεί ότι, αφού διαπίστωσε, αφενός, στις σκέψεις 265, 266, 270 και 292 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συμμετοχή των αναιρεσειουσών στους επιμάχους μηχανισμούς αντισταθμίσεως και ελέγχου και, αφετέρου, στη σκέψη 282 της αποφάσεως αυτής, ότι η Επιτροπή δεν στήριξε την επίδικη απόφαση σε άλλη αιτιολογία πλην της συμμετοχής των αναιρεσειουσών στα δύο αυτά συστατικά στοιχεία, προκειμένου να δεχθεί την ευθύνη τους συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο εξέθεσε, στις σκέψεις 624 έως 626 και 630 της εν λόγω αποφάσεως, τα ακόλουθα:

«624

[...] εναπόκειται στο Γενικό Δικαστήριο, εν προκειμένω, να λάβει υπόψη, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, τη δήλωση του V. C. της 6ης Δεκεμβρίου 2007.

625 [...] λαμβανομένης υπόψη της δηλώσεως αυτής, διαπιστώνεται ότι οι αναιρεσείουσες είχαν λάβει γνώση της συμμετοχής των άλλων μελών της συμπράξεως στον μηχανισμό αντισταθμίσεως και ότι μπορούσαν επίσης να προβλέψουν τη συμμετοχή των άλλων μελών της συμπράξεως στο σύστημα εποπτείας.

626 Συνεπώς, είναι δυνατό να κριθούν υπεύθυνες για τα δύο αυτά συστατικά στοιχεία της παραβάσεως (απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, C-49/92 P, EU:C:1999:356, σκέψη 83).

[...]

630 Δεδομένου ότι οι αναιρεσείουσες είναι δυνατό να κριθούν υπεύθυνες για το σύστημα εποπτείας και για τον μηχανισμό αντισταθμίσεως καθώς και για το σύνολο των άλλων παραβατικών συμπεριφορών, δεν συντρέχει λόγος να τροποποιηθεί το αρχικό ποσό του προστίμου [...]».

- 71 Υπενθυμίζεται επίσης ότι το σύστημα δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων της Επιτροπής που αφορούν τις διαδικασίες εφαρμογής των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ συνίσταται στον κατ' άρθρο 263 ΣΛΕΕ έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων, ο οποίος είναι δυνατό να συμπληρωθεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 261 ΣΛΕΕ και κατόπιν αιτήματος των προσφευγόντων, από την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου άσκηση πλήρους δικαιοδοσίας όσον αφορά τις κυρώσεις που επιβάλλονται στον τομέα αυτόν από την Επιτροπή (απόφαση *Telefónica* και *Telefónica de España* κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 42).
- 72 Συναφώς, όπως έχει διευκρινίσει επανειλημμένως το Δικαστήριο, η έκταση του ελέγχου νομιμότητας τον οποίο προβλέπει το άρθρο 263 ΣΛΕΕ καλύπτει όλα τα στοιχεία των αποφάσεων της Επιτροπής οι οποίες αφορούν τις διαδικασίες εφαρμογής των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ, τον εμπεριστατωμένο έλεγχο των οποίων διασφαλίζει το Γενικό Δικαστήριο, τόσο από νομικής όσον και από πραγματικής απόψεως, υπό το πρίσμα των λόγων που προβάλλουν οι προσφεύγοντες (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις *KME Germany* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-272/09 P, EU:C:2011:810, σκέψεις 102 και 109, *Χαλκόρ* κατά Επιτροπής, C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψεις 62 και 82, καθώς και *Telefónica* και *Telefónica de España* κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψεις 56 και 59) και λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων που αυτοί υποβάλλουν στην κρίση του, είτε τα στοιχεία αυτά είναι προγενέστερα είτε μεταγενέστερα της εκδοθείσας απόφασης, είτε αυτά είχαν προσκομισθεί προηγουμένως στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας είτε, για πρώτη φορά, στο πλαίσιο της προσφυγής της οποίας έχει επιληφθεί το Γενικό Δικαστήριο, καθόσον τα εν λόγω στοιχεία είναι ουσιώδη για τον έλεγχο της νομιμότητας της απόφασης της Επιτροπής (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Knauf Gips* κατά Επιτροπής, C-407/08 P, EU:C:2010:389, σκέψεις 87 έως 92).
- 73 Υπενθυμίζεται, πάντως, ότι τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης δεν μπορούν, στο πλαίσιο του κατ' άρθρο 263 ΣΛΕΕ ελέγχου νομιμότητας, να υποκαταστήσουν με τη δική τους αιτιολογία αυτήν του εκδόντος την προσβαλλόμενη πράξη (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Frucona Košice* κατά Επιτροπής, C-73/11 P, EU:C:2013:32, σκέψη 89 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 74 Κατά το άρθρο 261 ΣΛΕΕ, «[ο]ι κανονισμοί που εκδίδονται από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και από το Συμβούλιο, βάσει των Συνθηκών, δύνανται να χορηγούν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης πλήρη δικαιοδοσία σχετικά με τις κυρώσεις που προβλέπουν». Κάνοντας χρήση της δυνατότητας που του παρέσχε η διάταξη αυτή, ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε, στο άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003, ότι «το Δικαστήριο διαθέτει πλήρη δικαιοδοσία για τον έλεγχο των αποφάσεων με τις οποίες η Επιτροπή επιβάλλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή. Το Δικαστήριο δύναται να καταργεί, να μειώνει ή να επαυξάνει τα πρόστιμα ή τις χρηματικές ποινές που έχουν επιβληθεί».
- 75 Συνεπώς, εφόσον ασκεί την πλήρη δικαιοδοσία του η οποία προβλέπεται στα εν λόγω άρθρα 261 ΣΛΕΕ και 31 του κανονισμού 1/2003, ο δικαστής της Ένωσης έχει την εξουσία, πέραν του απλού ελέγχου νομιμότητας της κυρώσεως, να προβαίνει στη δική του εκτίμηση ως προς το ποσό της κυρώσεως αυτής, υποκαθιστώντας την Επιτροπή η οποία εξέδωσε την πράξη στην οποία καθορίστηκε αρχικώς το ποσό αυτό (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Groupe Danone* κατά Επιτροπής, C-3/06 P, EU:C:2007:88, σκέψη 61).
- 76 Αντιθέτως, η έκταση της εν λόγω πλήρους δικαιοδοσίας περιορίζεται αυστηρώς, αντιθέτως προς τον έλεγχο νομιμότητας που προβλέπει το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, στον καθορισμό του ποσού του προστίμου (βλ., υπό την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, αποφάσεις *Groupe Danone* κατά Επιτροπής, C-3/06 P, EU:C:2007:88, σκέψη 62· *Alliance One International* κατά Επιτροπής, C-679/11 P, EU:C:2013:606, σκέψη 105· *Επιτροπή* κ.λπ. κατά *Siemens Österreich* κ.λπ., C-231/11 P έως C-233/11 P, EU:C:2014:256, σκέψη 126, καθώς και *Telefónica* και *Telefónica de España* κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 45).

- 77 Εντεύθεν συνάγεται ότι η πλήρης δικαιοδοσία την οποία έχει το Γενικό Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 31 του κανονισμού 1/2003 αφορά μόνον την εκ μέρους του εκτίμηση του προστίμου που έχει επιβάλει η Επιτροπή, εξαιρουμένης κάθε τροποποίησης των συστατικών στοιχείων της παραβάσεως την οποία η Επιτροπή νομίμως διαπίστωσε στην απόφαση η οποία έχει υποβληθεί στην κρίση του Γενικού Δικαστηρίου.
- 78 Εν προκειμένω, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 70 της παρούσας αποφάσεως, ενώ το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι οι αναιρεσείουσες είχαν μετάσχει στον μηχανισμό αντισταθμίσεως και στο σύστημα εποπτείας και ότι η επίδικη απόφαση δεν στηριζόταν σε καμία άλλη αιτιολογία πλην της συμμετοχής των αναιρεσειουσών στα δύο αυτά συστατικά στοιχεία της παραβάσεως, προέβη, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, στις σκέψεις 625, 626 και 630 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στη διαπίστωση ότι οι αναιρεσείουσες είχαν λάβει γνώση της συμμετοχής των άλλων μελών της συμπράξεως στον μηχανισμό αντισταθμίσεως, αλλά και ότι μπορούσαν να προβλέψουν τη συμμετοχή των μελών αυτών στο σύστημα εποπτείας. Κατά συνέπεια, έκρινε ότι, αφενός, ήταν δυνατό να κριθεί ότι οι αναιρεσείουσες ευθύνονταν δυνάμει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και, αφετέρου, ότι συνέτρεχε λόγος να ληφθεί τούτο υπόψη κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου.
- 79 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 80 Δεδομένου ότι το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως είναι βάσιμο, πρέπει συνεπώς να γίνει δεκτό.
- 81 Κατά συνέπεια, πρέπει να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, καθόσον καθορίζει, στο σημείο 3 του διατακτικού της, το νέο ποσό των επιβαλλομένων στις αναιρεσείουσες προστίμων, λαμβανομένης υπόψη της διαπιστώσεως στην οποία προέβη εσφαλμένως το Γενικό Δικαστήριο δυνάμει της πλήρους δικαιοδοσίας του, στις σκέψεις 625, 626 και 630 της ίδιας αυτής αποφάσεως, ότι οι αναιρεσείουσες είχαν λάβει γνώση της συμμετοχής των άλλων μελών της συμπράξεως στον μηχανισμό αντισταθμίσεως και ότι μπορούσαν επίσης να προβλέψουν τη συμμετοχή των μελών αυτών στο σύστημα εποπτείας και ότι, ως εκ τούτου, ήταν δυνατό να κριθεί ότι οι αναιρεσείουσες έφεραν ευθύνη για τα στοιχεία αυτά.
- 82 Κατόπιν των ανωτέρω, δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί το Δικαστήριο επί των λοιπών στοιχείων του δευτέρου σκέλους και επί του τρίτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως.

Επί της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

- 83 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε περίπτωση αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση.
- 84 Τούτο ισχύει στην υπό κρίση υπόθεση, δεδομένου ότι το Δικαστήριο έχει στη διάθεσή του όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί επί της προσφυγής.
- 85 Συναφώς, επισημαίνεται ότι έχει διαπιστωθεί αμετακλήτως, λαμβανομένου υπόψη του σημείου 1 του διατακτικού της επίδικης αποφάσεως, όπως ακυρώθηκε εν μέρει από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση και λαμβανομένης υπόψη της απορρίψεως του πρώτου λόγου της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως, ότι πρέπει να κριθεί ότι οι αναιρεσείουσες ευθύνονται λόγω της συμμετοχής τους, από τις 31 Ιανουαρίου 1995 έως την 1η Οκτωβρίου 2002 για την GALP Energía España και για την Petróleos de Portugal, και από τις 22 Απριλίου 1999 έως την 1η Οκτωβρίου 2002 για την GALP Energía SGPS, σε σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων

πρακτικών στο πλαίσιο της εμπορίας της πίσσας διεισδύσεως οι οποίες κάλυπταν το σύνολο της ισπανικής επικράτειας (εξαιρουμένων των Καναρίων Νήσων) και συνίσταντο σε συμφωνίες καταμερισμού της αγοράς και σε συντονισμό των τιμών.

- 86 Πράγματι, η διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου περί μη αποδείξεως της συμμετοχής των αναιρεσειουσών στον μηχανισμό αντισταθμίσεως και στο σύστημα εποπτείας δεν είναι δυνατόν, κατά το άρθρο 264, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να συνεπάγεται την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως στο σύνολό της, δεδομένου ότι τα στοιχεία αυτά είχαν τον χαρακτήρα παρεπόμενων συστατικών στοιχείων της οικείας παραβάσεως. Πράγματι, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε μια τέτοια συμμετοχή των αναιρεσειουσών δεν τροποποιεί την ουσία της επίδικης αποφάσεως, καθόσον η ενιαία και διαρκής παράβαση την οποία διαπίστωσε η Επιτροπή αποτελείται, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 12 και 13 της παρούσας αποφάσεως, κατ' ουσίαν από δύο κύρια παραβατικά στοιχεία, δηλαδή τον καταμερισμό της αγοράς και τον συντονισμό των τιμών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Επιτροπή κατά Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, σκέψεις 36 έως 38).
- 87 Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να αποφανθεί το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν της πλήρους δικαιοδοσίας την οποία του αναγνωρίζουν το άρθρο 261 ΣΛΕΕ και το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003, επί του ποσού του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στις αναιρεσειούσες (απόφαση Guardian Industries και Guardian Europe κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 73 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 88 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο, αποφαινόμενο αμετακλήτως επί της διαφοράς, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του, έχει την εξουσία, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, να υποκαθιστά την Επιτροπή προβαίνοντας στη δική του εκτίμηση και, κατ' επέκταση, να καταργεί, να μειώνει ή να αυξάνει το πρόστιμο ή τη χρηματική ποινή που έχει επιβληθεί (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-389/10 P, EU:C:2011:816, σκέψη 130 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 89 Προκειμένου να καθορίσει το ποσό του επιβαλλομένου προστίμου, το Δικαστήριο πρέπει να εκτιμήσει το ίδιο τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως και το είδος της επίμαχης παραβάσεως (απόφαση Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin κατά Επιτροπής, 322/81, EU:C:1983:313, σκέψη 111).
- 90 Ο καθορισμός αυτός απαιτεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 3, του κανονισμού 1/2003, να λαμβάνεται υπόψη, για κάθε επιχείρηση στην οποία επιβάλλεται κύρωση, η σοβαρότητα της επίμαχης παραβάσεως και η διάρκειά της, τηρουμένων, μεταξύ άλλων, των αρχών της αιτιολογήσεως, της αναλογικότητας, της εξατομικεύσεως των κυρώσεων και της ίσης μεταχειρίσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Επιτροπή κ.λπ. κατά Siemens Österreich κ.λπ., C-231/11 P έως C-233/11 P, EU:C:2014:256, σκέψεις 53 και 56· Guardian Industries και Guardian Europe κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 75, καθώς και Επιτροπή κατά Parker Hannifin Manufacturing και Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, σκέψη 77), και χωρίς το Δικαστήριο να δεσμεύεται από τους ενδεικτικούς κανόνες που καθορίζει η Επιτροπή στις κατευθυντήριες γραμμές της (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Ιταλία κατά Επιτροπής, C-310/99, EU:C:2002:143, σκέψη 52), ακόμη και αν οι γραμμές αυτές είναι δυνατό να καθοδηγούν τα δικαστήρια της Ένωσης όταν ασκούν την πλήρη δικαιοδοσία τους (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Επιτροπή κατά Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, σκέψη 80 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 91 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι οι αναιρεσειούσες μετέσχον, στην ισπανική επικράτεια, σε ενιαία και συνεχή παράβαση συνιστάμενη κυρίως σε συμφωνίες καταμερισμού της αγοράς και σε συντονισμό των τιμών, παράβαση η οποία έχει πολύ σοβαρό χαρακτήρα λόγω της φύσεώς της (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Versalis κατά Επιτροπής, C-511/11 P, EU:C:2013:386, σκέψη 83), επί σημαντικό διάστημα, ήτοι επτά έτη και οκτώ μήνες για την GALP Energía España και για την Petróleos de Portugal και τρία έτη και πέντε μήνες για την GALP Energía SGPS.

- 92 Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι, όσον αφορά την ατομική κατάστασή τους, οι αναιρεσείουσες κατείχαν, όπως προκύπτει από το σημείο 514 της επίδικης απόφασης, μερίδια αγοράς ποσοστού 4,54 %, βάσει των οποίων μπορεί να κριθεί, όπως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 631 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, ότι, λόγω του μεγέθους τους, δεν ήταν σε θέση, με την παραβατική συμπεριφορά τους, να προκαλέσουν ιδιαίτερα σοβαρή βλάβη στον ανταγωνισμό. Επιπλέον, η Επιτροπή επισήμανε ορθώς, στα σημεία 566 και 567 της επίδικης απόφασης, ότι οι αναιρεσείουσες είχαν μετάσχει στην παράβαση πιο περιορισμένα από τις άλλες επιχειρήσεις.
- 93 Για τον καθορισμό του προς επιβολή στις αναιρεσείουσες προστίμου, το Δικαστήριο σκοπεύει να υιοθετήσει τις εκτιμήσεις της Επιτροπής και του Γενικού Δικαστηρίου ως προς το βασικό ποσό του προστίμου καθώς και ως προς τη μείωση του προστίμου αυτού κατά 10 % λόγω της περιορισμένης συμμετοχής των αναιρεσειουσών στην επίδικη παράβαση. Εντούτοις, πρέπει να εφαρμοσθεί επιπλέον μείωση του βασικού ποσού κατά 10 %, η οποία πρέπει να προστεθεί στη μείωση κατά 10 % που έχει ήδη χορηγηθεί με την επίδικη απόφαση, λόγω της μη αποδείξεως από την Επιτροπή της συμμετοχής των αναιρεσειουσών στον μηχανισμό αντισταθμίσεως και στο σύστημα εποπτείας.
- 94 Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των πραγματικών περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως (βλ. απόφαση *Guardian Industries και Guardian Europe κατά Επιτροπής*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 78 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), το ποσό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί από κοινού στην GALP Energía España και στην Petróleos de Portugal καθορίζεται σε 7,7 εκατομμύρια ευρώ, εκ του οποίου η GALP Energía SGPS οφείλει από κοινού ποσό 5,72 εκατομμυρίων ευρώ.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 95 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη ή όταν γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο αμετακλήτως τη διαφορά, αυτό αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων.
- 96 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Το άρθρο 138, παράγραφος 3, του εν λόγω Κανονισμού προβλέπει επιπλέον ότι, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Πάντως, αν τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ένας διάδικος, πέραν των δικαστικών εξόδων του, φέρει και μέρος των εξόδων του αντιδίκου.
- 97 Συναφώς, κρίνεται, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, ότι οι αναιρεσείουσες φέρουν τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής και των δικών τους εξόδων στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης και ότι η Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο των δικών της δικαστικών εξόδων και των εξόδων των αναιρεσειουσών που αφορούν τη δίκη αυτή. Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη ότι μέρος των λόγων ακυρώσεως τους οποίους προέβαλαν οι αναιρεσείουσες ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου απορρίφθηκε αμετακλήτως, έκαστος διάδικος φέρει τα έξοδά του που αφορούν την πρωτοβάθμια δίκη.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Σεπτεμβρίου 2013, Galp Energía España κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-462/07, EU:T:2013:459), καθόσον καθορίζει, στο σημείο 3 του διατακτικού της, το νέο ποσό των προστίμων που επιβάλλονται στην GALP Energía España SA, στην Petróleos de Portugal SA και στην GALP Energía SGPS SA, λαμβανομένης υπόψη της διαπιστώσεως στην οποία προέβη εσφαλμένως το Γενικό Δικαστήριο δυνάμει της πλήρους δικαιοδοσίας του, στο**

σκεπτικό της ίδιας αυτής αποφάσεως, ότι η GALP Energía España SA, η Petróleos de Portugal SA και η GALP Energía SGPS SA είχαν λάβει γνώση της συμμετοχής των άλλων μελών της συμπράξεως στον μηχανισμό αντισταθμίσεως, ότι μπορούσαν επίσης να προβλέψουν τη συμμετοχή των μελών αυτών στο σύστημα εποπτείας και ότι, ως εκ τούτου, ήταν δυνατόν να κριθεί ότι έφεραν ευθύνη για τα στοιχεία αυτά.

- 2) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά.
- 3) Το ποσό του προστίμου που επιβάλλεται από κοινού στην GALP Energía España SA και στην Petróleos de Portugal SA με το άρθρο 2 της αποφάσεως C(2007) 4441 τελικό της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 81 ΕΚ [υπόθεση COMP/38.710 — Πίσσα (Ισπανία)], καθορίζεται σε 7,7 εκατομμύρια ευρώ, εκ του οποίου η GALP Energía SGPS SA οφείλει από κοινού ποσό 5,72 εκατομμυρίων ευρώ.
- 4) Η GALP Energía España SA, η Petróleos de Portugal SA και η GALP Energía SGPS SA φέρουν τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα δύο τρίτα των δικών τους εξόδων στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης καθώς και τα δικά τους έξοδα που αφορούν την πρωτοβάθμια δίκη.
- 5) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο των δικών της δικαστικών εξόδων και το ένα τρίτο των εξόδων της GALP Energía España SA, της Petróleos de Portugal SA και της GALP Energía SGPS SA που αφορούν την αναιρετική δίκη, καθώς και τα δικά της έξοδα που αφορούν την πρωτοβάθμια δίκη.

(υπογραφές)